Ч. 315. (486). Львів, Середа дня 27. грудня 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В зайнятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна газета.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Условя передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ пів року	9·— „
„ чверть року	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ пів року	12·— „
„ чверть року	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границю:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В наших державах	40 фр.

Рекламациї вільні від почтової оплати. Рукописї приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші застережені. — „Українське Слово“ продають всї бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрациї й експедициї: ЛЬВІВ, ул. Руска ч. 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 60 сот., за стрічку а в оповістках 80 сот., в редакційній части 1 К. Оповідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 10 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Мир вже недалекий...

З Нового Йорку доносять таку відомість: Президент Вільзон доніс всім воюючим державам телеґрафічно, що уважає за річ оправдану дати почин до безпосередно доцільного порівнаня поглядів що до умов мира, які мусїли би попередити остаточні мирові умови, у чім і невтральні і воюючі держави були би готові взяти повну і відвічальну участь.

Мир може бути близший, чим дехто думає. Умови, що до котрих воюючі держави думають, що вони при них мусять обставати, не є так неугнуті, як сього лякають ся. Виміна поглядів промостила би принайменьше дорогу до конференції і приблизила би сильно надію тривалого поєднаня народів.

Президент зовсїм не предкладає мира, навіть не жертвує свого посередництва, предкладає тільки прослїджене, сондоване, щоби невтральні і воюючі довідали ся, як скоро можна ожидати мира. Президент сподїєть ся, що відповідь кине нове світло на світові справи.

Світова війна.

Папа про мир.

РИМ. Відбираючи святочні бажаня кардинальської колеґії, сказав папа в своїй промові, що неструджено докладає всїх сил в хосен справедливого, тривалого мира, котрий має положити край жорстокости теперішної війни, і котрого годї осягнути без сповненя потрібних умов. Папа висказав бажанє, щоби поріжнені народи на стількиразові напімненя і просьби Вітця християнської родини стали ся уступчивими і увійшли на дорогу справедливого мира.

Папа приготовляє ноту в справі мира.

ЦІРІХ. „Tagesanzeiger“ доносить: Мирова нота Папи відійде до всїх воюючих держав зараз по різдвяних святах. Також еспанський король приготовляє подібну ноту.

Для прискореня мира.

БЕРЛІН. З Нового Иорку доносять: Рішаючі круги осуджують положенє так корисно, що розважають над тим, аби воюючі держави порозуміли ся в цїли скликаня тимчасової наради. Наради вели би три представники, а се один заступник осередних держав, другий як заступник коаліції, а третим, безпартійним, був би Американець. Відтак доперва розпочато би мирові переговори, бо колеґія тих трьох представників поклала би основи до порозуміня.

Америка запропонує завішенє оружя.

ЖЕНЕВА. З Нового Йорку доносять: Департамент Сполучених Держав, на випадок, коли би предложенє Вільзона не було прихильно приняте воюючими державами, приготовляє предложенє негайного завішеня оружя.

Пляни Брусїлова.

КАРЛЬСРУГЕ. „Züricher Tagesanzeiger“ доносить: Цїла французька преса заповідає близьку протиофензиву Брусїлова задля відзисканя Букарешту. Преса домагаєть ся, щоби вязати армії осередних держав на иньших фронтах і унеможливити перекидуванє війська з одного фронту на иньший.

Коаліція приготовляєть ся до нової офензиви?

БЕРНО ШВАЙЦ. Дневники доносять з Льондону, що Анґлія задумує на весну розпочати нову офензиву в Франції. Доперва по сїй офензиві, лїтом, буде можна говорити про мир.

Неофіціяльна мирова конференція в Копенгазї?

СТОКГОЛЬМ. „Dagens Nyheter“ доносить з віродостойного жерела, що вкоротцї збереть ся в Копенгазї неофіціяльна мирова конференція держав воюючих і невтральних. Ся конференція буде радити над можливістю офіціяльних мирових переговорів без огляду на тоту Німеччини і відповідь Анґлії.

Недостача амуниції в Росії.

БЕРЛІН. Lokalanzeiger доносить з Malmö: Перед кількома днями донесла петроградська телеґрафічна аґенція, що в російській армії недостає амуниції. Те донесенє півурядової аґенції здементувало посередно донесенє „Нового Времени“. Сей дневник пише, що в жовтни

ЛАЗДИНУ ПЕЛЕДА.

Святенниця.

Литовське оповіданє.

Перед роками жила на світї дївчина. Вона діждала ся в дївочому станї Ісусових лїт і дійшла до сумного пересвідченя, що нїхто не чатує на її вінок, тож постановила жертвувати його Господу Богу.

Розпочала отже вельми богобоязне житє й берегла ся навіть невідповідних і злих гадок.

Її кімнатка нагадувала дуже церкву або каплицю, бо вся яснїла від образів святих, вся пахнула свяченим зїлєм. На своїм невиннім дївоцькім тїлї, висушенім постами й молитвами, носила стільки preріжних хрестів, чоток, параманчиків і иньших видимих знаків любови Бога, скільки лиш могла.

І що рік росло число тих видимих блаженств житя діви та й що рік більше чахла в її серцї любов до ближнього.

Ввесь світ узнала за оеоружний і гидкий та гіршачий, тож мусїла зовсїм від нього відгородити ся муром святости. Але про те не перестала займати ся своїми ближнїми й терпіти за них.

Одного разу та богоугодна невіста запалала огнем святого обуреня на якесь згіршенє; жовч у нутрі розлила ся й повалила святенницю на ложе терпінь.

Вістка про її недугу лискавкою облетїла околицю і в короткім часї стягнула цїлі гурми баб, спраглих виду „доброї смерти“.

Зібрані жінки співали святі пісні при запаленій лойовій свічі, званій проводничками, тужливо дожидаючи розлуки ясної душі з тїлом.

О півночі вибило дванайцяту годину, — страшний галас в коминї переляка усїх; через хвилю очам мертвецьки блїдих баб дав ся бачити на жаркому вуглю, впавший з комина, чорт у власній шкурі.

Завмерли на устах баб слова святих псальм і заки відважнійші взяли ся кропити куцого свяченою водою, той кинув ся, мов яструб на курча, на хору дївицю, витиснув з неї душу і з пронизуватим іржанєм вилетїв тою самою дорогою.

Але гірко куций завів ся: думав, що так легко занесе душу дївицї до пекла, як вовк вівцю в ліс. — О нї, сарако, пожди!

Ледве чмихнув комином, девотка впакувала ся на чортів хребет і розсїла ся на нїм вигідно так, як звикла була розсїдати ся в церкві на хорах побіч дяка, та й розпочала своїм тонким пискливим голоском співати якусь церковну пісню.

— Щоб тебе трястя! — пробурчав нерадо чорт, бо слова пісні не дуже приставали йому до серця. А по хвилї замітив: — поганий маєш голос, лїпше перестань уже вити!

Але святенниця не зважала на погані замітки й тягла дальше свою пісню ще тоншим голосом.

Чорт не міг уже видержати й вереснув скажено: — „Стули бабо, рот! бо як лусну тебе, то тільки оближеш ся!“

Однак вона з ще більшою силою вищала, її крик розлягав ся вже не тільки на землї, але бурив спокій також в небі.

Чорт запінив ся з лютости і вже замірив ся кулаком на свою жертву, коли нараз почув пекучий біль між рогами і на карку; вмить сягнув рукою і почув у жменї дуже немилу річ. Се був параманчик девотки. А прецінь всїм людям звісно, що нїщо так успішно не поборює чорної сили як параманчик; боїть ся його навіть сам Люципер, а що-ж тепер говорити про простого, звичайнісінького чорта!...

Отже хоча дуже ласий бував на душечки невинних дївиць, однак тепер про все забув: стряс ся увесь і наче розбриканий стригунець скинув з карку невигідний тягар, в три дуги скрутив ся і з очима на верх з переляку вилупленими чкурнув у пекло.

А душа святоші гепнула на землю, але в наслїдок браку тїла зовсїм нешкідливо. Сїла собі, поправила одежинку невинности і почала застановляти ся, що має з собою зробити.

— Назад вернути до тїла якось не випадає. Але куди?... Де дїну ся? Ет, пораджу собі! Удам ся прямо до неба — адже я праведно на нього заслужила!...

Плеснула в долонї та почала здіймати ся

і падолисті с. р. забракло було зовсім російській армії амуніції, через що значно ослабла дефензивна російська сила; се сталось також причиною пораженя Румунії. Також розпочата з великими виглядами російська офензива не могла тому тільки продовжатись, бо артилєрійська амуніція зовсім була вичерпалась. Тепер зачинають ті відносини поліпшуватись.

Конфлікт в анґлійськім кабінеті задля відповіди.

МАҐДЕБУРҐ. „Magdeburger Zeitung“ доносить з Ціріху: Часописи з Льондону звіщають: „Daily News“ пишуть в довшій вступній статї отверто про ріжниці в новім кабінеті з приводу відповіди осередним державам.

Анґлійський король за дальшим веденем війни.

Дня 22 грудня виголосив анґлійський король в парляменті престольну бесіду, в якій заявив ся рішучо за дальшим веденем війни аж до цілковитої побіди над ворогом.

Голосний протест пвиятелів мира в російській думі.

БЕРЛІН. „Lokalanzeiger“ доносить зі Стокгольму: В державній думі розіграли ся по повороті соціял-демократичних послів в наслідок знасилуваня думи з нагоди німецького мирового предложеня голосні сцени. Всі соціял-демократи і заступники робітничих партій висказували ся в як найострійших словах проти зарядженої проби президента міністрів не допустити до голосу публичної опінії. Соціяліст Дуляков сказав: Ми стоїмо тепер більше як колинебудь на становиську, що Росія потребує мира. Але через соромні крутійства президента думи і через незвичайний крик в центрі відобрано нам свободу слова. Длятого ми закладаємо протест і опускаємо салю на знак, що нас нічо не вяже з авантурничою думою. Відтак запротестував заступник робітничої партії Янушевський проти нарушеня статутів думи, яку президія позбавила насильно права висказувати свою думку в найважнійших справах держави. Дума, яка зробила сей крок на чуже домаганє, мусить за се відповісти.

По тім боці.

Ми згадували в своїм часі про те, що кн. Е. Трубецкой помістив був в „Русскім Слові“ статю, в якій строго осудив політику російського правительства в занятій Росією Галичині.

Рівночасно взивав там кн. Трубецкой Українців, щоби помирились з Росією. На ту статю відповідає отсе тепер „Українськая Жизнь“ так: Становисько Українців до Росії залежить цілковито від становиська Росії до Українців. Якже обходить ся Росія з Українцями? Одним почерком пера заборонено в Росії всю українську пресу. Українське слово досі в Росії німе. Всі українські просвітні товариства замкнені. Українського унїятського митрополита Шептицького вязнить ся. Помиренє мусить зачатись зовсім з иньшої сторони. Всю силу своєї вимови повинен кн. Трубецкой звернути до тих, що своєю політикою супроти Українців в Росії підкопують надію здійсненя в межах Росії тих найскромнійших перспектив, які рисує князь...

* * *

Як доносить „Кіевская Мысль“ (ч. 332), з кінцем падолиста с. р. відбуло ся засіданє миргородського земства, на якім рішено просити полтавське ґуберньске зібранє поробити заходи коло заведеня науки в українській мові в народних школах.

* * *

Після непровірених поки-що вістий городенські і тернопільські Українці роблять заходи коло отвореня українських ґімназій в обох тих містах.

В Городенці українська ґімназія мала би вже навіть правильно функціонувати.

* * *

Київський жидівський комітет помочи жертвам війни одержав вістку, що чортківським виселенцям дозволено вернути назад в Галичину. Взагалі позволено вернути чотиром тисячам осіб.

* * *

Центральний комітет рішив виплатити 10.000 рублів на поміч населеню Галичини.

* * *

Як доносить петроградська „Реч“ в ч. 330, внесено в державній думі д. 12 грудня є. р. від трудової ґрупи нагле внесенє в справі увязненого митрополита ґр. Шептицького. В тім внесеню говорить ся, що по занятю Росіянами Львова арештовано там митрополита Шептицького. З разу держали його в Курську під строгим доглядом поліції, забороняючи йому навіть ходити на богослуженя.

Дня 20-го вересня вивезено митрополита несподівано з Курська до суздальського Спасо-Евфимієвського монастира, котрий є монастирською тюрмою і находить ся під зарядом Синода. Тут митрополит-вязень поміщений в арештантській келії. Йому і тут не позволено ходити на богослуженя, читати книжки, переписуватись і виходити поза монастир.

Держанє митрополита, котрий є „цивільним военно-полоненим“, в тюрмі духовної управи православного віроісповіданя, є недопустиме.

На основі закона релїгійні переконаня і відправа обрядів віри населеня окупованих країв повинні бути респектовані, так само говорить закон і про военно-полонених. Яким же чином висший представник унїятського духовенства, представник Церкви, до якої належать мілїони Українців, міг бути позбавлений права і вкинений в духовну тюрму иньшого віроісповіданя?

Як цивільний военно-полонений митрополит Шептицький може підлягати тільки загальній цивільній адміністрації і у всякім випадку не може користувати ся меньшими правами, як военно полонені.

На основі закона вільно военно-полонених віддавати під сторожу тільки при нагляднїй спеціяльній для сього конечности і то виключно тільки на так довго, як довго істнує та конечність. Та такої конечности у митрополита нема. Коли-б вона і була, то й тоді замкнене його в монастирській тюрмі є протизаконне.

На основі висше сказаного підписані на внесеню думські посли взивають думу звернути ся до міністрів: заграничних справ, справедливости, внутрішних справ і оберпрокуратора Синоду з запитом:

„Чи відомо їм, що в Спасо-Евфиміївськім суздальськім монастири незаконно держать під сторожею австрійського горожанина і митрополита греко-католицької церкви Андрія ґр. Шептицького, а коли відомо, то які пороблено зарядженя в цїли негайного увільненя з під сторожі і з монастира, і що зроблено в цїли потягненя до відвічальности урядових осіб цивільних і духовних, які незаконно позбавили свободи згаданого ґр. А. Шептицького?“.

Наші болячки.

(Конець).

Наші ґімназії і бурси. Застерігаю ся, що не виступаю в ролї критика, се лишаю покликаним, виповідаю лише се, що в житю спостерегло ся або таки відчуло на своїй шкірі, а що після мене некорисне або і шкідливе нашому народови. Те, що до вихованя в школах народних можна би сказати і до вихованя в наших ґімназіях. Розуміє ся, залежить від даного професора, що при научаню і виховує, але буває й таке, що хлопцям впихає ся лише відомости, щоби позбути ся години, мало памятає ся на слова Colonel-a Parker-a, що учитель, який вповє лише знанє, є лиш ремісником, учитель, що виобразовує характер є артистом, а не мало є таких педаґоґів, які є ще гірші чим ремісники, що місто улекшити, допомочи, заохотити, ще й знеохочують і так часто хлопець марнить ся.

О національнім вихованю в наших ґімназіях також не богато додатнього дасть ся сказати, хотяй повинно би бути инакше. А вже найсумнійше, що поза школою майже ніхто не займає ся вихованем учеників, а особливо гідні пожалуваня селянські сини по ріжних станціях. З дому вихованя він не виніс так, якби ніякого, йому кажуть вчи ся, щоби ти був „ксьондзом або сендзею“, але як розвиває ся душа даної дитини, про се ніхто не питає. В видаваній свого часу часописи „Відгуки“ молодіж сама упоминала ся о провід від старших і опіку, вона сама відчувала, що своя рідня для неї не рідня а гейби мачоха і кілько одиниць марнує ся, для народу пропадає!?

Вправді кінчать ґімназії і йдуть дальше, але часто густо, якого характеру є богато з них? Отже не число ґімназій, а вихованє в них становить добро народу.

Закладаємо ґімназії приватні, здаєсь, що ліпше було би мати переповнені державні — бо тоді мусїли би бути філії державних, або як кому догіднійше посилати і до польських ґімназій, але натомість всі ученики позамісцеві повинні би мешкати в бурсах в кождім місті без виїмку.

В бурсї молодіж можна вихувати на таких людий, яких самі хочемо мати, то є люблячих працю, обовязок, честь і свій нарід. — Тут мають бути настоятелями правдиві педаґоґи, щирі приятелї молодіжи, опікуни і дорадники дітий свого народу. В бурсї як в родині повинно бути дітям вільно бути дітьми а молодіжи молодіжю, а не лише автоматами після приписів.

Бурсу треба би так урядити, що крім біблїотек, саль наукових, ґімнастичних і саль на представленя амат. повинні бути і ремісничі майстерні, де в вільних хвилях вправляла би ся молодіж і в ремеслї, пізнала сей труд і тим-самим научила ся шанувати людий праці. Дуже пожаданє було би також, щоби хлопець в бурсї дістав і товариське вихованє, щоби дізнав ся, що на світі істнує женщина, а не робив сего відкритя доперва по виходї з бурси, та щоби набрав иньшого понятя про жінку як дотепер наша молодіж переважно має, тай щоби знав границї, де кінчить ся приличність.

в гору; незабаром натрафила на молошний шлях і помчала ся прямісенько чумацькою дорогою, бо ще як на землї була, чула, що на кінци тої дороги є ворота до небесного царства.

Три днї і три ночи трівала та подорож до неба, ледве на четвертий день з трудом, уже ослаблена й виснажена, сперла ся на небесну огороду. І сунула по під тинню, даремне шукаючи якогось отвору чи діри, щоб дістати ся до неба. Конець кінцем надибала віконце й почала у нього стукати. З початку легко, потім дужче, врештї стала добивати ся з величезним галасом.

Відчинило ся на остатку віконце й виглянула з нього сива голова небесного воротаря.

— Хто там? Чого тут хочеш? — спитав святий Петро, трохи скривлений.

— Як то чого? Я прийшла по заплату за богобійне житє; в неповинности проводючи свої днї, катуючи тїло постами й молитвами, хиба я заслужила на небесну корону?... Ой, ой, я не така, як другі... Пости висушили мині тїло до нащаду, чи се все надармо? А до кількох я препїнь братств належала за житя!

І почала розвязувати свій вузлик, у якім принесла зі собою видимі знаки божої любови.

Але небесний придверник, незвісно чому, скоса дивив ся на її вузлик і зовсім не квапив ся відчиняти ворота.

— Нема що надумувати ся! — з нетерплячкою крикнула лицемірна, бачучи ваганє святого — так, так, нема що зволїкати — треба ворота відчинити!...

— Так воно, так, але...

— Чого-ж недостає ще? — запищала зовсім уже розсерджена: — здаєть ся, я любила Бога?...

— А свого ближнього? — відповів святий Петро! — чи терплячим, плачучим обтерла коли сльози?... Чи потїшила коли бідолаху бодай словом надії?... Чи освітила блудячих у пітьмі?,.. Одним словом питаю ся тебе: чи любила ти свого ближнього?...

Лицемірка мовчала. По довгій хвилї надуми вкінци відповіла:

— Вони не варті любови! Нікого такого не було, як я!...

У відповідь на сї слова з виляском зачинило ся віконце, загоготїло, вдарив грім і душа девотки впала стручена з небесної висоти на землю і згинула в повітрю: — вітри її рознесли, розвіяли по світу...

. . . .

Над могилою святенниці, якої ніхто не відвідує, виють тільки вітри, росте хабузє й будячина. Часто буряни ті між собою шепочуть:

— Вона нікого не любила!...

Перекл. Ів. Ставничий.

Про се не хочу більше тепер говорити, та не місце тут.

Те саме можна сказати до приватного закладаня шкіл жіночих, а що до вихованя по інтернатах і інститутах жіночих додати би ще треба, що вони в свою програму вихованя повинні би взяти те, щоби дівчині дати все, що як жінці господині дому, матері або самостійно працюючій — конечне. Жадна з дівчат не знає, що судило ся їй долею, нехайже виходить в світ узброєна у відомости, загартована в праці і з ясним світоглядом на житє, в якім часто терне стрічаєть ся по дорозі, щоби не падала під першим ударом, не знеохочувала ся і не тягнула його, як ярма, бо який тут хосен з таких одиниць? Рабині не виховають героїв.

Виховане релігійне. В деяких державах насильно відлучують школу від церкви. У нас в країні „благодатній“ стало ся се тихо, тихесенько само собою. Не кажу про середні школи, що мають сталих катехитів, але про народні сельські. Тут науки релігії так, якби не було, з дуже малими виїмками і богато, богато на сю тему дало би ся сказати і хоч дещо сказати ся мусить, а „mądrej głowie, dość po słowie“. Де возьме наш селянин відомостий, які повинна дати релігія, а важнійше як відомости — виховане моральне — де навчить ся відріжняти добро від злого, любити правду, чесність, свою віру і обряд, коли він її не знає, бо священик до дітий загляне раз в місяць, як ласка до старших, а до менших ніколи, де часами їде до школи, щоби дещо прикрого сказати учителеви, або бувало і таке, що священик погнівав ся за щось там на батька, та іде до школи, щоби хлопця покарати, ніби за невивчене катехизму, чи зле сказану молитву, якої навчила його мати як вміла, а не священик катехит. Бувають і школи, де наших дітий учать релігії люди иньшого обряду. Чи має наш селянин любити свій обряд? Чи дивне, що йому все одно, латинське чи православне? Чи може бути так дальше? Наш селянин переважно не має так глубокого почутя чести і достоїнства людини, щоби воно здержувало його від зла, від грабіжий, убийства, взагалі від низьких вчинків — його здержує лише гріх, але наколи він дістане таке моральне виховане як має тепер, яке через інвазію ще впало — то скажім собі — прощайте, нарід здичіє і хиба сусіди його вратують, але для себе і побудують kościółki, ochronki і т. д.

Клич „свій до свого“! Здивують ся може читачі, коли скажу, що сей клич дивний. Ось приміри. Хтось мешкає в місточку або і селі від міста близько чи далеко, все одно. Приїздить до місточка і має справу до лікаря, аптеки, нотаря чи адвоката, потребує кравця чи кравчині. Потребує припустім купити черевики, капелюх або полотно і иньшу річ якусь до господарства, як колодки, замки і т. д. Слава Богу, що в деяких місточках ми спромогли ся на склепи корінні, але всі вичислені річи, де мають ся набути? Навіть масарні, чи кімнати до снідань або і заїзди не наші. Чи можна придержувати ся клича „свій до свого“, наколи дана одиниця, де лише зверне ся, мусить своїм грошем спомагати чужинців, які так певні своєї сили, що навіть мови нашої пошанувати не хочуть. Вони знають, що своїх не маємо і у них мусимо заспокоювати свої потреби.

Чи може дана одиниця має за тим всім їхати до Львова, та чи і там все заспокоїть у своїх? Ми закладаємо приватні ґімназії, тимчасом нарід убожіє, бо з тих, що сидять по урядах, учать по ґімназіях, з тих, що ходять до ґімназій і її скінчать, жиє чужої народности кравець, швець, столяр, голяр, купець, аптикар, коваль, лікар і адвокат (послідні свої з малими виїмками хиба є в великім місті) і другі чужі люди, а ми нарікаємо на біду, тяжкі часи, переслідуваня. Коли уже закладати нам приватні школи, то в першій мірі майстерні ремісничі а скінчивших елевів розміщувати по всіх наших місточках а навіть більших селах. Тоді, наколиби свої оминали своїх людий, то не лише клич свій до свого, але і публичне пятноване оминаючих людий — було би раціональне.

Єще одна річ важна. Щоби наше рільниче населене вело господарку добре, на се треба також науки. В заслугу „Сільського Господаря“ мусить кождий признати, до цїли прямує і честь і дяка від народу людям, що вступили на сю дорогу, однак одна, дві школи господарські се капля води в мори, вперед не підемо так скоро, як се конечне для нас. Такі школи повинні бути в кождім повіті і не приватні, здаєсь мали би ми право жадати таких шкіл від держави. На такі 2 чи 3 літні курси ішов би хлопець з кождого села, що скінчив науку щоденну що найменше з добрим поступом, замість ходити на науку доповняючу на селї, про якої хосен і говорити не хочу.

Отжеж конечна нам:

1. Цілковита зміна в школах народних;
2. Закладане шкіл промислових, торговельних і шкіл рільничих в кождім повіті;
3. Закладане своїх склепів з всім, чого нарід лише потребує по всіх місточках і селах, щоби видерти всяку торговлю з рук людий, які суть деморалізаторами нашого народу;
4. Піддержуване грамотности і дальшого образованя через поширюване книжок, виклади, вандруючі бібліотеки;
5. Виховане національне і товариське в бурсах і інтернатах;
6. Виховане релігійне;
7. Молодіжи універсітетської не лишати без аоради і опіки, а по скінчених студіях розміщувати по всіх сторонах нашої землї, де лише можна;
8. Завести народну карність, з під якої виломлювати ся не вільно.

Одні з наших людий ведуть політику, другі можуть заняти ся висше наведеними справами в народі і здаєсь менї, що хвиля так важна, що ані одної не треба би марнувати і чим скорше обдумати, як, де працю розложити і до неї забрати ся.

Вечірня мельодія.

Вечірній смерк окутує кімнати...
Настирливим роєм гризких комах
Голосять спомини довкола хати...
У душу кане втома й давний жах.

В тремтючому розвійному просторі
Зринає ряд скрівавлених облич.
Трівожні очий блиски, душі хорі,
Гуде проклін і глухо свище бич...

А над усім сімфонія природи: —
Померло сонце, важкокрила ніч
Розсіла ся і топче всі народи
І злобно гонить сон із людських віч.

Далеко, десь у темній, чорній глуші
Рида на дні самім вселюдський жаль...
Се плачуть скорбно впавших в бою души,
Та плач їх глушить бич й брязкуча сталь...

Василь Вол. Бобинський.

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Фонд Народної Оборони“!** Зрозумійте преважну, переломову історичну хвилю, яку переживаємо! Дайте спромогу провідникам народу вести незалежну справді народну політику. Свої лепти — кождий після змоги присилайте на адресу президента Укр. Парл. Репрезентації Ю. Романчука (Wien I. Parlament).

— **Зі Ставропиґії.** Дня 26 с. м. відбули ся о год. 10 рано надзвичайні заг. збори членів Ставропиґійського Інститута у Львові зі слідуючим порядком дневним: 1) відчитане і приняте протоколу послідних заг. зборів з дня 30 цвітня 1916, 2) приняте нових членів, 3) порішене відклику б. управителя канцелярії Ставропиґійського Інститута п. Михайла Гумецького, 4) доповняючий вибір 3 членів управляючої ради і одного віцесенїора, 5) запити і внесеня членів.

Перед заг. зборами відбуло ся того самого дня поминальне богослужене в церкві Успенія Пресв. Богородиці у Львові за померших членів Ставропиґійського Інститута.

Збори отворив сенїор п. Лев Шехович короткою промовою, в котрій згадав про смерть 2 членів Інститута, а се дра Володимира Івасечка і Максима Черника та 2-ох членів управляючої ради, а се дра Евгена Озаркевича і Сидора Мидловського; присутні почтили їх память повстанем з місць. Згадавши опісля про смерть бл. п. цїсаря Франц-Йосифа I. висказав сенїор надію, — що Його Достойний Наслїдник цїсар — Карло I. також дасть спромогу українському народови до свобідного його розвою у всїх областях публичного житя та закінчив свою промову окликом на честь нового Монарха, який присутні повторили тричі.

З черги секретар др Степан Баран відчитав протокол послідних заг. зборів з 30. цвітня 1916, який принято без змін. Опісля вибрано 3 членів управляючої ради, а се пп. Володимира Лукича Левицького, ц. к. нотаря у Львові, Зенона Лукавецького, ц. к. радника суду кр. у Львові і дра Михайла Пачовського, ц. к. проф. акад. ґімн. у Львові. На внесене управляючої ради вибрано одноголосно 3 нових членів Ставропиґійського Інститута, а іменно пп. Дениса Глїбовицького, ц. к. радника суду кр. у Львові, дра Максима Левицького, адвоката у Львові і дра Степана Федака, адвоката і директора „Днїстра“ у Львові. З черги приступлено до вибору місттосенїора, яким вибрано через аклямацію дра Степана Федака. Дальше на внесене синдика дра Голубовича рішено затвердити ухвалу управляючої ради з 7. марта 1916 в справі п. Михайла Гумецького, бувшого управителя канцелярії Ставропиґійського Інститута. Вкінци на внесене п. Володимира Лукича Левицького і п. Олександра Барвінського рішено переробити статут і справу сю віддати управляючій раді. На тім збори о год. 12 замкнено.

— **Сіоністичний леґіон на Ґаліполї.** „Neue Zürcher Zeitung“ подає цікаві подробиці про сіоністичний леґіон, утворений з кінцем 1914 р. з жидівської молодіжи в Александрії, котрий разом з Анґлійцями боров ся на півострові Ґаліполї. До сього леґіону кромі жидівської молодіжи з Александрії належали також жидівські ґімназисти і академики видалені турецьким правительством з Палестини. Леґіон складав ся виключно з добровольців, а провід над ним мали анґлійські офіцири; тілько команда була в еврейській мові. Мав також національні жидівські відзнаки (звізду Давида). Як пише один анґлійський офіцир, добровольці леґіону бороли ся навіть хоробро, бо їм присвічувала думка освободженя Палестини з під турецького арма. По невдачі ґаліпольської експедиції леґіон розвязав ся, а часть жидівських леґіоністів вступила до анґлійської армії. Історія того леґіону є о стільки тепер актуальною, що недавно відомий сіоністичний письменник Жаботинський, замешкалий в Лондоні, розпочав широку акцію за відновленем жидівського леґіону, який боронив би інтересів жидівського народу.

— **Св. Микола у Відни.** Дня 19. XII, відбуло ся Миколаївське свято, друге у Відни сего року у салі Lehrerhaus-у при численній участи віденської укр. громади. Влучно дібрана програма вечера давала так дітям як і старшим вдоволене. Музикально-деклямаційна часть вечера складала ся з деклямацій дітий: Малий хлопчина Цегельський розпочав вечір гарно відданими деклямаціями поезій Руданського, невмовкаючими оплесками принято дві деклямації 5-літної дївчинки Анночки Калинович. Була і деклямація семинаристки п. Задурович, я а віддала вдачно „На чужині“ Кернеренка і „Ек амен“ Франка. Хор семинаристок відспівав під управою п. проф. Івана Левицького з великим відчутем українські воєнні пісні. Виставлено сценічний образок „Гостина св. Миколая“ п. проф. Віктора Левицького, який виставлювано рівнож у Львові сего року в школах У. П. Т. В представленю крім семинаристки п. Кицери і стрільців Гриневича і Вітошинського взяли участь ученики і учениці I. ґімн. кляси: Курбасівна, Левицька Лідка, Галущинський і Лопатинський. Потім наступили діточі і товариські забави для старших. Бідній молодіжи роздано дарунки, на які зложили датки тов. „Просвіта“ у Відні. Всечесн. о. дир. Застирець, Вп. п. посол К. Левицький і жена, а кружок пань, що враз з проф. В. Левицьким сей вечір устроїв, дав від себе 48 кор. Чистий дохід 54 кор. роздано між убогі семинаристки.

— **Телеґрами до Росії.** Наслідком розпорядку міністерства торговлї з дня 14. с. м. ч. 36.911/II рух телеґрамів полонених до Росії знову допущений. Телеґрами можуть бути писані на разі тільки в німецькій, російській або французькій мові. Належитість виносить 60 сот, такса засаднича і 53 сот. такса за кожде слово. Надзвичайні роди телеґрам (телеґрами пильні, з заплаченою відповідию, телеґрами з більше адресами, телеґрами коляціоновані і т. д.) недопустимі. Вицофане телеґрамів дозволене.

— **Польський леґіон в російській армії.** Про польський леґіон Горчинського дістаємо вістку, що він стоїть над Бистрицею солотвинською коло села Пороги. Польські добровольці мають російські мундури і російську команду, а на фуражці польського орла.

ОПОВІСТКИ.

Середа, дня 27. грудня 1916.

Нині: 27. грудня гр.-кат. Тирса і Фил., римо-кат. Івана еп.

Завтра: 28. грудня гр.-кат. Елевтерія, римо-кат. Д. уб. у В.

Послідні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ

З дня 26. грудня 1916.

На східнім фронті.

Фронт маршалка пільного Макензена.

У великій Волощині борби тривають дальше. Німецькі і австро-угорські війська ідучи по обох сторонах зелізниці Бузеу-Браїла, здобули сильні російські становиська коло Філіпешті, Також в области Рімнікуль Сарат зроблено успіхи. Число полонених за послідні дні у Волощині Росіян виносить понад 5.500.

Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа:

На південний захід від Сульти і на південь від Дорни-Ватри російські стежі старали ся безуспішно наблизити ся до наших становиськ.

В Карпатах лісних віджива часто нова арматня боротьба.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

Не приключило ся нічо важного.

На італійськім і півд.-східнім фронті.

Не було ніяких замітних подій.

Заступник шефа Ґенерального штабу пільний маршалек-поручник Ф. Гефер

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронті.

На поодиноких відтинках фронту Іпери, по обох боках каналу Ля Бас на захід від Лянс зросла арматня діяльність. Наступи сильних англійських стеж відперто.

На східнім фронті.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

Над долішним Стоходом російська артилєрія була більше рухлива, як перше. На північний захід від Луцька виправа німецьких відділів принесла 16 бранців.

Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа:

На узгірю Ледова в Карпатах Лісних часово сильний арматний огонь. На полудне від Дорни Ватри не повів ся приступ російської кінноти.

Фронт маршалка пільного Макензена:

В борбах в низині Великої Волощини і на краю гір на полудне від Рімнікуль Сарат полонено в послідних днях 5.500 Росіян. Вчера славні німецькі дивизії разом з австро-угорськими батальонами здобули приступом завзято боронене село Філіпешті (при зелізниці Бузеу Браїла) і межуючі з ним з обох сторін сильні укріплені становиска Росіян.

Фронт македонський:

Успішні виправи болгарських стеж на північний захід від Монастира. В Луку Черни арматний огонь зі змінною силою.

Перший ґенеральний квартирмайстер Людендорф.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Експозитура Централі спіритусової у Львові з причини перетяженя працею мусіла оминути всякі особисті зголошуваня по перекази спіритусові. В послідних часах увійшло в звичай висилане посередних осіб в цїли одержаня приспішеня справи. Посередництва ті є зовсім безцільні — і утрудняють лише урядоване Експозитури.

Експозитура звертає тому увагу інтересентів на се, що вистарчить картка кореспонденційна для одержаня вияснення і що через всякі особисті інтервенції проволікає ся лише залагоджене справи.

Експозитура
Львів. ц. к. управ. Заведеня кредит. для торговлї і промислу
(як заступництво Централі спіритусової).

Оголошеня.

Городинський Федь з Кончак нових пошукує жену Йосифу і четверо дітий.

Душенька Дмитро з Кончак старих жену Катерину і четверо дітий, як також прочу родину.

Цалїв Войцїх з Кончак старих жену Анну і трое дітий, Каспра і Францішка Бзового і їх двоє дітий. Адреса до них: Льндштурміст № Arb. Abt. № — Feldpost 214. 2—2 з.

Хтоби знав, де находить ся Семко Николів родом з Перепельник пов. Зборів, котрий служив при Arbeiter Abt. № 10/95 в Новоалексанцрії, зволить ласкаво подати його родині на адресу: Марія Николів, евак. Мальчиці п. Мшана к. Бартатова. 2—2 з.

Хтоб знав, де перебуває моя жінка Анна Ваґнер з дітьми з Дубя п. Броди. зволить подати її адресу. Василь Ваґнер, k. k. Ldst, Arb. Abt. I. Feldpost 62, 1—3 з.

Римчук Михайло, син Дмитра, пошукує своєї родини і жінки Марії з Олеші пов. Товмач. Хтоб знав щонебудь о них, зволить ласкаво донести на адресу: Rymczuk Mychajło, Barackenlager — Gmünd N. Ö. Baracke 72. 2—2 з.

Хтоби знав адресу Марусї Слоньовської, Катрусї Світної, учительок зі Станиславова, зволить ласкаво подати на адресу: О. Йосиф Мизь, Ролів п. Добровляни. 2—3 з.

По мисли § 21. о) статута подаємо до відома наших П. Т. вкладників, що з днем 1. січня 1917 **знижуємо стопу** від всіх вкладок ощадности **на 4%** — з тим, що на дальше, як і перед тим рентовий податок помимо державної підвижки будемо оплачувати з власних фондів.
5—6 НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

Товариство кредитове „Надежда“ в Криниці, подає отсим до відома, що від дня 1. січня 1917 платити буде від всіх вкладок щадничих 4½%. Податок рентовий оплачує Товариство з власних фондів.

Криниця д. 21. грудня 1916.

Евген Шепарович
судовий куратор. 2—3

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.